Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

Слово мама.
Великеє,
Найкраще
слово!

Тарас ШЕВЧЕНКО

№ 18 (329)
5 травня 2011 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ДОКУМЕНТ

ЗАЛИШТЕ ЗЕМЛЮ УКРАЇНЦЯМ!

Президентові України п. В. Януковичу
Копія: Голові Верховної Ради України п. В. Литвину

ЗВЕРНЕННЯ

Ми, багатотисячна просвітянська громада Івано-Франківщини, члени найдавнішої громадської організації України, звертаємося до Вас, пане Президенте, з приводу можливого запровадження в цьому році ринку землі.

Знаємо, що в розвинених країнах значна частина земельних угідь є товаром і це цілком нормально для ринкової економіки.

Проте в наших українських реаліях, коли основні капітали знаходяться в руках купки олігархів, а основна маса селян є зубожілою і готовою за безцінь продати свої ділянки, при теперішній законодавчій базі, зовсім очевидно, що земля – основне багатство України – дуже швидко стане власністю українських скоробагатьків і закордонного капіталу. І одним, і іншим інтереси українського селянства та української держави загалом є чужими.

В той же час, за відсутності цілісної державної програми розвитку села та сільськогосподарського виробництва, яка би передбачала широку самоорганізацію та підтримку сільгоспвиробника, створення середовища та умов, за яких селянину було би вигідно займатися господарством і виробництвом на продаж, жодних стимулів у своїй діяльності як власника землі для широкої маси українського селянства на сьогодні не існує.

За таких обставин зняття мораторію на продаж землі неминуче призведе до втрати основною частиною українських селян своєї землі та права на неї, до подальшого збіднiння селянства, занепаду і деґрадації українських сіл. Чи може ставити собі таку мету Президент держави, який хоче добра своєму народові?

Тому вимагаємо продовжити мораторій на продаж землі до проведення комплексних і системних, підтримуваних у суспільстві, реформувань на селі.

За дорученням
Правління Івано-Франківського
ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
голова С. ВОЛКОВЕЦЬКИЙ
Затверджено на розширеному засіданні Правління 07.04.2011 року

АЕС: БЕРЕЖЕНОГО БОГ БЕРЕЖЕ

Президентові України п. В. Януковичу
Копія: Голові Верховної Ради України п. В. Литвину

ЗВЕРНЕННЯ

Ми, багатотисячна просвітянська громада Івано-Франківщини, члени найдавнішої громадської організації України, звертаємося до Вас, пане Президенте, з приводу добудови двох блоків на Хмельницькій АЕС.

Приголомшливі факти вибухів і руйнувань на атомних об'єктах Японії засвідчили, що високий рівень технологій, в тому числі, захисту, характерний для цієї країни, не може ґарантувати від ядерної катастрофи.

У зв'язку з цим призупинили свої ядерні програми в енерґетиці Німеччина, Швейцарія, Бразилія та інші держави.

Натомість Україна, яка пережила і продовжує потерпати від наслідків найбільшої в світі техногенної ядерної катастрофи на Чорнобильській АЕС, вирішила і надалі продовжувати спорудження ядерних об'єктів.

Спеціалісти сумніваються, чи потрібні ці блоки взагалі. Не зрозуміло, чому Уряд зупинився на російсько-радянських технологіях, пов'язаних з Чорнобильською катастрофою. Зважаючи на те, що відповідним договором, ратифікованим Верховною Радою, реалізація та кредитування проекту здійснюватиметься російськими структурами, напрошується висновок, що це рішення вигідне Росії і є ще однією ланкою в довгому ланцюгу обслуговування інтересів сусідньої держави на шкоду Україні.

Вимагаємо переглянути рішення щодо добудови двох блоків на Хмельницькій АЕС в ім'я майбутнього нашого народу і безпеки громадян.

За дорученням
Правління Івано-Франківського
ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
голова С. ВОЛКОВЕЦЬКИЙ
Затверджено на розширеному засіданні Правління 07.04.2011 року

НАШІ СВЯТА

Є у кожної дитини
Матінка єдина –
Та, що любить нас і дбає,
Розуму навчає.

Є у кожної дитини,
Навіть сиротини,
Наша мати солов'їна –
Рідна Україна.

І у кожному серденьку
Є і буде жити
Божа Мати – наша Ненька,
Мати всього світу.

Леонід ПОЛТАВА

ШАНОВНІ ПРОСВІТЯНКИ, ВСІ ЖІНКИ НАШОГО КРАЮ!

Сердечно вітаємо вас зі Святом Матері. Всі разом засіваймо зерна християнської моралі, осмислюймо сенс людського життя. У навчанні й праці виховуймо в собі високі почуття відповідальності перед рідними, перед нашим народом. Хай Всевишній Господь благословить вас усіх здоров'ям і щастям.

Голова Івано-Франківського ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ,
голова Івано-Франківського МО ВУТ «Просвіта» Василь БОЙКО

ВІДЛУННЯ

ВОДИЛИ ГАЇВКИ В «ПРОСВІТІ»

У житті кожного християнина Великдень – свято особливо шановане та величне. І не лише тому, що приходить воно з утвердженням справжньої квітучої і теплої весни, а й тому, що це символ перемоги життя над смертю, добра над злом, світла над пітьмою, віри над безнадією. Разом з цим, ми тішимося і возвеличуємо Христове Воскресіння, співаємо великодні пісні-веснянки і виводимо гаївки.

В обласному Народному домі «Просвіта» традиційно вже кілька років поспіль у Провідну (Томину) неділю організовуємо такі великодні забави. Дедалі більше мешканців міста, і молодих, і старших, приходить на ці дійства, бо тут зазвичай все проходить дуже цікаво. Можна і когось послухати й подивитися, а можна і самому долучитися до гаївок і навчитися.

Великодні забави почалися в залі. Ось статечні чоловіки у вишиванках із «Червоної калини» – хору НД «Просвіта» після виконання тропаря Великодня співають гаївки, а малеча їх театралізує. І всі наввипередки.

Великодні пісні виконують дівчата з вокального ансамблю «Квіти ромену». Їм на зміну гаївки стали виводити в українських строях дівчата з фольклорного колективу «Вишиванка» Івано-Франківської музичної школи № 3 в супроводі троїстих музик, яких організувала їхній керівник Оксана Чучук.

Не всиділи і молодиці – членкині «Жіночої громади», які щороку беруть участь у «Великодніх забавах». Виконували «Повилися огірочки», «Вію вінець», «Вербовая дощечка» та інші…

З Опільської землі – з Рогатинщини – з села Нижня Липиця на великодні забави прибув молодіжний фольклорний колектив під керівництвом Лідії Дуди (вона ж – і голова первинного осередку села). А сприяла цьому голова районної «Просвіти» Світлана Даниляк. Разом із громадою прибув і сільський голова Олег Вічистий та завідувачка сільського клубу Надія Скобель, які, як видно з виступу аматорів на забавах, приділяють велику увагу розвиткові художньої самодіяльності в селі та духовному відродженню.

Для всіх, хто бажав взяти участь у «Великодніх забавах», вже не вистачало місця в залі «Просвіти». Святкування перенеслось на площу перед будинком. До дійства долучилось ще більше мешканців міста, зупинялись люди й авта.

Заключними акордами «Великодніх забав» були слова ведучої дійства, які лунали до небес над цим острівцем духовності:

Дзвонять дзвони у Карпатах –
Що велике всім нам свято.
Дзвонять дзвони на Підляшші –
Що сповнились мрії наші.
Дзвонять дзвони на Волині –
Що Христос воскрес нам нині.
Дзвонять дзвони на Поділлі –
Загибать ворожій силі.
Дзвонять дзвони у Полтаві –
Що воскреснуть нашій славі.
Дзвонять дзвони на Кубані –
Україна знов повстане!
Дзвонять дзвони аж до моря:
Не буде недолі-горя
І задзвонять золотії
Дзвони волі у Софії.

Михайлина БОДНАР,
автор сценарію і режисер-постановник «Великодніх забав»

ВШАНУВАННЯ

СЛОВОМ, СПОГАДОМ, ПІСНЕЮ…

Двадцять п'ять років тому зупинився плин мирного часу над Чорнобилем. Настали страшні секунди, хвилини, години, дні… Було все: героїзм, страх, гнів, горе. Живі, ризикуючи життям, рятували живих. Людство вперше зіткнулося зі страшною ядерною енерґією, яка вийшла з-під контролю.

Цій сумній події був приурочений захід у Народному домі «Просвіта». Виступали голова обласної спілки «Чорнобиль» Нестор Мартинець і голова обласної «Просвіти», депутат обласної ради Степан Волковецький. Вони наголошували, що катастрофа на Чорнобильській АЕС назавжди залишиться в наших серцях вічним болем. Про неї за ці роки писали повісті, складали вірші, які поклали на музику. Чимало написав сам голова спілки «Чорнобиль» Нестор Мартинець, місцеві поети Любов Зоріна, Ольга Терешкун, Микола Павлюк, Віра Багірова, а поклали їх на музику Світлана Гричко, Тетяна Ралько, Ірина Батюк. Ці музичні твори на вечорі пам'яті виконали Руслана Денега, Оксана Сливка, Оксана Микицей, Мар'яна Гайдачук, Катруся Круліковська, Софія Ковальчук, Вікторія Бриндзей, Мар'яна Процик, Юлія Мартинець, Вікторія Петрова…

Наш кор.

АКЦІЇ

ПРОТЕСТ УКРАЇНЦІВ У ПОРТУГАЛІЇ

Українські громадські організації в Португалії провели мирну маніфестацію під посольством Росії у Лісабоні.

«Ні – дискримінації українців у Росії!», «Не переслідуйте українців у Росії!», «Не забороняйте українську культуру і мову в Росії!» – з такими гаслами українська громада в Лісабоні пікетувала посольство Росії під час акції, організованої Спілкою українців у Португалії, Християнським рухом українців у Португалії та Асоціацією українців Португалії «Собор». Таким чином, громадські організації українців підтримали заклик УВКР висловити протест з приводу закриття в Росії Об'єднання українців Росії та Національно-культурної автономії українців, а також фактів переслідування, погроз та вбивств провідних активістів українських громадських організацій.

У своїх виступах голови громадських організацій навели факти порушення прав національних меншин етнічних українців у Росії, порівнюючи ставлення Європейської держави – Португалії до прав і свобод іміґрантів у своїй країні. Українські громадяни, які проживають у Португалії на рівні португальських громадян захищені законом, безперешкодно створюють громадські організації за етнічною ознакою та суботні українські школи. Нині п'ять португальських міських рад визнали голодомор 1932–1933 років в Україні геноцидом проти українського народу, висловлюючи таким чином свою солідарність з українцями, що проживають у їхніх адміністративних одиницях.

Чи можна такі цивілізаційні відносини порівняти з закриттям українських об'єднань у Росії, чи навіть з урядовими перепонами у функціонуванні єдиної української бібліотеки в Москві?

Уряд Росії виділяє колосальні кошти на русифікацію України, нехтуючи при тому правами етнічних меншин у своїй державі.

Чи можна порівняти заяви прем'єра Росії Путіна про несуттєву участь українців у перемозі над фашизмом у Другій світовій війні, з висловлюванням Вищого комісара у справах інтеркультурного діалогу при Кабінеті міністрів Португалії, що країна втратить багато, якщо українці почнуть покидати Португалію?

Десять років тому тодішній президент Португалії, соціаліст Жорж Сампайо, був присутній на Великодній Літургії УГКЦ у Лісабоні, тим самим демонструючи українцям, які на той час в більшості перебували в нелеґальному становищі, що їх ніхто не буде переслідувати за вимушену іміґрацію. Напевне, Росія як держава перестане існувати, якщо Медведєв відвідає храм УГКЦ не то, що в Росії а й з дружнім візитом в Україні.

На завершення акції голови громадських організацій передали у посольство Росії в Португалії копію заяви УВКР про порушення прав української національної меншини Росії до Верховного Комісара ОБСЄ у справах національних меншин.

Португальською мовою ця заява буде надіслана до євродепутатів різних політичних партій від Португалії.

Павло САДОХА,
голова Спілки українців у Португалії

ПОЗИЦІЯ

ЧИ НЕ ПОРА УЖЕ БУДИТЬ?!..

Перебування при владі в Україні Президента Януковича характеризується рядом рис, які суперечать цивілізованим нормам життя. Червоною ниткою через усі «реформи», усі кроки нового Президента проходить їхня спрямованість проти титульної нації України, проти українців.

Почнім з того, що однією з передвиборчих обіцянок Януковича було надання російській мові статусу другої, а насправді – першої державної мови. Такий акт спрямований проти відродження української нації і він є актом антидержавним.

Річ у тому, що російські царі шляхом русифікації хотіли стерти різницю між українцями та росіянами, асимілювати українців – зробити з них малоросів. Ця асиміляція ішла в парі з заборонами й переслідуванням рідної українцям мови. Тому російська мова була в руках царів інструментом гноблення українців. І її підхопили їхні спадкоємці – більшовики. І знову українська була переслідувана. Українську мову, її правопис, її граматику, її словники розробляли поодинокі самодіяльні ентузіасти. І попри цей факт, українська мова цілком виробилася й виявилася здатною бути державною мовою.

Але надання російській статусу другої державної сприятиме не розвитку, а занепадові української мови. Цього хоче промосковська мафія в Україні. Адже в Україні 50 відсотків шкіл – російські. Видаються газети, існують театри, клуби, депутати, росіяни і неросіяни, у Верховній Раді калякають російською.

Отож порівняю ситуацію зі спортивною. Коли змагаються боксери, їх поділяють на розряди від ваги: надважкої, важкої, середньої, легкої і т. д. Це робиться для того, щоб висліди змагань вважати справедливими. Якщо прикласти спортивну систему до державних мов, то змагання української та російської мов як державних мов можна порівняти зі змаганням боксера надважкої категорії з боксером легкої категорії.

Оце саме і запрограмовано у вимозі надання російській мові статусу державної: спинити розвиток української мови. Тому ця вимога відверто антиукраїнська, антисамостійницька і антидемократична.

Але і далі Янукович старається знищити самостійницьку опозицію шляхом наступу на все українське, шляхом приниження й упосліджения титульної української нації.

Тотальний наступ на українську націю ведеться на всіх відтинках культурного, політичного та економічного життя України.

Ставши Президентом, Янукович склав присягу вірності Конституції України не владикам українських Церков, а патріархові Російської Православної Церкви (РПЦ) з Москви. Це знак Януковича Росії, Україні, та світу: «Я визнаю тільки одну Церкву, єдину для нас і для росіян». Ця Церква у своїй повсякденній політиці відверто антиукраїнська, русифікаторська Церква. Вона – не самостійна Церква, як на Заході. Ця Церква підпорядкована державі. Так було за царів, так було в СРСР і так є тепер. В СРСР ця Церква була відділом КҐБ і промотором єдиномислія, тобто єдиної для всіх віри, національної приналежності, політичної орієнтації.

Незалежність України, проголосивши свободу віровизнань, дала поштовх до утворення незалежних від Москви релігійних об'єднань, зокрема, українських національних Церков. Це одна з рис свободи релігії й одна з ознак незалежності нації – наявність незалежної україномовної, а не окупантомовної Церкви.

Із жодним патріархом українських Церков Янукович не зустрівся, іґноруючи їхнє існування. Президентові до вподоби стосунки, які мали місце в СРСР. Усі православні віряни мусили визнавати одну «канонічну» Церкву – Московську.

Політика Януковича розв'язала руки РПЦ в Україні. Ця Церква почала прямо атакувати парафії українських Церков. Обрані нечесно на останніх виборах місцеві керівники від мафії Януковича, викликають священиків українських Церков, натискаючи на них відмовитися від українського Патріархату і перейти до РПЦ. Після цих «психічних атак» починаються атаки фізичні. «Віряни» РПЦ з поміччю місцевої влади захоплюють українські храми. Жодні протести і звернення до влади, до прокуратури, до самого Президента не допомагають. Влада і Президент підтримують сваволю РПЦ.

Подібне відбувається і в сфері освіти.

Міністром освіти Янукович призначив відвертого україножоба і неосталініста Табачника, під керівництвом якого відбувається закриття українських шкіл, шляхом їх безкопромісного переводу на російську мову викладання, а також шляхом поступового переводу через відкриття в українських школах російських класів, що спричинить русифікацію цих шкіл за яких кілька років. Крім того, міністр освіти вилучив із підручників історії усі факти про несправедливості, вчинені українцям російськими царями й більшовиками, включно зі штучним голодом. Крім того, міністр Табачник скоротив сферу вжитку української мови у вищих школах України, дозволивши під різними приводами уживання російської мови.

У своїх статтях і виступах Табачник висловлює царсько-більшовицькі погляди на українську мову, українську націю та українську історію.

Заперечення історичної правди й вибілювання злочинного режиму Сталіна – це ще одна риса політики Януковича–Табачника. Янукович зухвало у більшовицькому стилі всупереч історичним фактам, всупереч ухвалі Верховної Ради України, перед усім світом заперечив злочин Сталіна та більшовицької партії проти українського народу – голодомор.

Чи відповідає нормам світової цивілізації режим, що почав свою працю із заперечення правди й утисків проти титульної нації?

«Успіхи» Януковича на ниві утисків українців – і в закритті Інституту національної пам'яті. Протягом століть Україна перебувала під окупацією низки держав. Цей факт свідчить про потребу існування такої інституції, яка б з позиції незалежної держави вивчала й пояснювала минуле, викривлене окупантами протягом століть. Цей інститут передали під керівництво колишніх колаборантів з окупантами. Штат інституту скоротили до мінімуму і, нарешті, його перетворили на науково-дослідну інституцію з дуже обмеженим бюджетом і правами.

Героїв національно-визвольної боротьби України С. Бандеру і Ю. Шухевича позбавили почесних звань Героя України. Це позбавлення треба розуміти, як реверанс перед Москвою, бо згадані Герої були ворогами московської окупації України й керували Організацією Українських Націоналістів та Українською Повстанською Армією, які боролися проти окупантів України – Польщі, Росії та Німеччини.

Для викреслення з пам'яті українців героїв минулого ведеться перейменування вулиць. У Києві на домагання патріарха РПЦ перейменували вулицю Івана Мазепи – борця за незалежність України. В Одесі перейменували вулицю Івана та Юрія Лип – українських діячів, репресованих більшовиками.

На відтинку преси призначені Януковичем губернатори ведуть наступ на українську пресу. Так, губернатор Одеської області Е. Матвійчук надав державні дотації усім місцевим газетам, крім єдиної української газети Одеси та Одещини «Чорноморські новини». Одеська міська рада ухвалила рішення, що заяви та іншу документацію мерові Костусєву подавати виключно російською мовою. І це в державі, де українська мова – державна! Від такого «конституційного» рішення до тотальної заборони державної мови – один крок. Наступ на українську пресу веде й губернатор Чернівецької області Федорук.

Припинили дублювання українською мовою кінофільмів.

Нечесно обрані на останніх місцевих виборах керівники просто-таки змагаються у своїх заходах проти державної української мови. Ряд місцевих рад ухвалив про перевід урядування на російську мову, що у певних реґіонах не суперечить законам України.

Янукович і його мафія копіюють царську та більшовицьку мовну політику.

Мають місце факти знущання з державного гімну України. На Новий рік в офіційній програмі телебачення гімн транслювали зі скороченнями самостійницьких рядків.

А яку мету мають ухвали міських рад Одеси, Житомира і Запоріжжя про вивішення червоних прапорів у День Перемоги 9 травня? Нагадати українцям про роки окупації?

Податковий закон, розроблений Урядом, відверто спрямований на придушення малого бізнесу, який перебуває переважно в руках українців. Проти українського бізнесу спрямована й передача хлібного експорту в руки та під контроль держави, що є прямим обмеженням свободи підприємництва.

Тотальний наступ на всі сторони життя українців, переслідування інакодумців, обмеження свободи слова, закриття українських шкіл свідчать, що цей процес іде не стихійно, а координується, і то ніким іншим, як Президентом, який призначає міністрів та губернаторів. Тож допоки українці терпітимуть наругу над своєю гідністю? Чи не час заявити, хто на цій землі господар?

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ,
колишній політв'язень СРСР

ДАТИ

ГІРКА ПРАВДА ПЕРЕМОГИ

«Нині, коли Україна нарешті стала незалежною державою, на її владу лягає історична відповідальність сказати українському і всьому світовому співтовариству неприховану правду про Другу світову війну, місце й трагічну долю в ній України» (Зі звернення української всесвітньої координаційної ради до української та світової громадськості з приводу 50-річчя Другої світової війни).

У коловерть війни була втягнена 61 держава, 110 мільйонів осіб залучені до військової служби. Дві тоталітарні держави – сталінсько-більшовицька й гітлерівсько-нацистська – зіткнулися одна з одною. Намагаючись створити надрасу, яка б панувала над іншими народами, нацисти планували загарбати природні багатства України й використовувати її людські ресурси.

Відомий український історик Орест Субтельний у своїх дослідженнях писав: «Гітлер і більшість його товаришів по партії вважали Україну першочерговим об'єктом колоніальної експансії, а українців – майбутніми рабами німецьких колоністів... 85 відсотків всього постачання Німеччини продуктами з окупованих радянських територій здійснювалося з України...»

В жорстокій війні з гітлерівцями, говорячи словами Тараса Шевченка, «лягло кістьми людей мушторованих чимало». В ній загинуло понад 15 мільйонів українців, а ще три мільйони були вивезені на рабську працю до Німеччини. Перших поразок у війні СРСР зазнав через безпорадність «вождя всіх народів» Й. Сталіна та його командування.

Коли Червона армія «драпала» аж до Москви, то населення України залишилося беззахисним перед окупантами. Щоб захистити його від ворога, восени 1942 року була створена Українська Повстанська Армія, якою спочатку командував Дмитро Клячківський, а потім – видатний український полководець Роман Шухевич. УПА знищила сто тисяч загарбників, що було великою допомогою діючій армії Радянського Союзу.

Багато славослов'я було на адресу генералісимуса Сталіна. Але це твердження компартійних ідеологів спростовує колишній секретар ЦК КПРС, учасник боїв під Ленінградом 81-річний Олександр Яковлєв: «И каких-либо похвал Сталину вы от меня не дождетесь. Пусть люди что хотят, то и говорят. Это же надо, не уставая, лично подписать 366 списков на расстрел 44 440 человек во время репрессий в 1937–1938 годах! Это же документ. И я хочу сказать этим людям, которые сейчас на митингах и разных собрания таскают портрет Сталина: Это вы держитесь не за древко, а за кость... ноги расстреляного Сталиным человека» (Аргументы и факты. – 2005, февраль. – № 6 (997)).

І далі: «По официальным данным, число погибших – 27 миллионов. Должен признаться, и бывший министр обороны Дмитрив Язов не будет отрицать, что когда я готовил доклад к очередному Дню Победы, то решил уже в новых условиях перестройки еще раз уточнить наши потери в войне. Министр начальство уважал. И когда его спрашивали о чем-либо, Язов всегда говорил правду. В первый раз он «озвучил» – 19 миллионов погибших. Это было гораздо больше, чем сообщалось ранее (около 10 миллионов). Я же просил Язова еще раз все проверить и пересчитать. Давайте, мол, наконец скажем правду. И Язов назвал новые цифры – 27 миллионов. И этой цифре не верю. Не сомневаюсь, на самом деле – более 30 миллионов. Это горькая правда победы».

Ціну перемоги назвав науковець професор Борис Соколов: 43,3 мільйона (Експрес. – 2005. – 5–12 травня).

Учасники війни з гітлеризмом розповідали авторові цих рядків, що після капітуляції Німеччини там були масові ґвалтування радянськими солдатами німецьких жінок (як відомо, німці не згадують про 1,5 мільйона «російських дітей», які народилися від «визволителів» (Шлях перемоги. – 2005. – 5–6 квітня), мародерство, що чинилося військовими «визволителями» (вкрали Дрезденську картинну галерею і т. д.).

Той же Олександр Яковлєв засвідчував: «Идеология войны, включая тактику и стратегию, не подразумевала милосердия. Нам всегда надо было что-то взять первыми, и обязятельно к какой-нибудь дате (Потери Берлинской операции с 15.04 по 08.05.1945 года составили 361 136 солдат. Только на Зееловских высотах погибло 33 000 наших солдат, 5000 поляков). Мы гнались за тем, чтобы первыми в Берлин не вошли американцы. Вот и завалили дорогу к Берлину сотнями тысяч трупов. Особенно в последние недели войны. Брали числом, а не умением...»

А ось – яка ганьба! – «документи німецьких архівів неспростовно доводять: у роки Другої світової війни з усіх народів СРСР у всіх збройних силах третього рейху найбільше було саме росіян – 310 000 осіб» (Шлях перемоги. – 2005. – 6 квітня).

У Дивізії «Галичина» було 18 тисяч осіб, а в батальйонах «Нахтіґаль» і «Роланд» – по 320 осіб. Отже, враховуючи всі зазначені цифри, українці можуть почекати з каяттям, пропустивши вперед «старшого брата» (там само).

...Сумно стає й від жахливого повідомлення: «За время войны только военными трибуналами было осуждено 994 000 советских военнослужащих, из них свыше 157 000 приговорены к расстрелу, то есть практически пятнадцать дивизий были уничтожены сталинской властью (Аргументы и факты. – 2005. – февраль)...

Доречно буде сказати, що УПА оберігала населення окупованих ворогом теренів України він необдуманих дій радянських партизанів і диверсантів у тилу гітлерівців...

Символом перемоги у війні є прапор над рейхстагом. Але і тут більшовицькі ідеологи створили свій міф: на догоду Сталінові оголосили героями росіянина Михайла Єгорова та грузина Мелітона Кантарія, які підняли прапор на дах 30 квітня, себто на добу пізніше.

Водрузив же прапор перемоги український лейтенант Олексій Берест, якому на честь 60-річчя Перемоги Президент України Віктор Ющенко присвоїв звання Героя України (посмертно).

* * *

Висновком нашої оповіді можуть бути слова з книги російського письменника В. Астаф'єва «Сначала снаряды, а потом – люди»: «Всю ответственность за внезапность нападения Гитлера на нашу страну и первоначальные результаты мы возлагаем на Сталина, ибо он стоял во главе государства, хотя к этому имеют прямое отношение и С. К. Тимошенко – как нарком обороны, и Г. К. Жуков – как начальник генерального штаба».

«Мы все говорили: немцы такие, немцы сякие. А у немцев на передовой женщин не было, детей тоже. А самое главное – они всю войну давали отпуска солдатам. Десять дней на передовой – и все, больше нервная система не выдерживает. Нельзя человека держать здесь столько, это уже не боец, нужно отпускать его, чтобы очухался. И немцы это понимали. Уж как трудно им было в сорок четвертом, отступали, а все равно давали отпуска солдатам...»

«У немцев в окопах на передовой было постельное белье. Ведь наша классика, можно сказать: боец, прикорнувший на дне залитого окопа, шинелишка, воротничок поднят, руки – в рукава. Все одеяла мы брали у них. А у нас и в запасном полку – в запасном, не на передовой – на голых досках спали. И не от бедности. Просто за людей не считали, не привыкли считать. Сгоняли, как скот, гнали, как скот, и держали, как скот... Большевики просто так с нас не слезут...»

Геннадій БУРНАШОВ, *дитина війни,*
член Національної спілки письменників України

АГІЙ

А ХОЛУЯМ ДАВАЙ МОСКОВСЬКЕ

Інтеліґенція Одеси висловила рішучий протест з приводу намірів низки депутатів Одеської міської ради викреслити з історичної пам'яті одеситів імена Івана та Юрія Лип і перейменувати одну з одеських вулиць, названу на честь цих постатей.

У заяві, підписаній десятками відомих людей, наголошується, що чиниться тиск на одну з бібліотек міста, що названа на честь І. та Ю. Лип, з метою скасування цієї назви. Все це супроводжується русифікацією назв одеських вулиць. І це – у рік двадцятої річниці незалежності України, помітними передвісниками якої були І. та Ю. Липи!

«Скасування імен українських постатей у топонімії Одеси, систематичне псування меморіальних дощок і пам'ятників ми розглядаємо як історичне безпам'ятство, вандалізм, неприйнятні у будь-якому цивілізованому місті. Таким чином, популістськими гаслами та діями підмінюються реальні господарські проблеми одеситів», ідеться в документі.

Водночас поширюється дезінформація про І. та Ю. Лип. Автори нагадують одеситам, що Іван Львович Липа (1865–1923) був співзасновником «Братства тарасівців» – одного з перших гуртків, спрямованих на здобуття незалежності України. У 1900 р. І. Липа став одним із засновників першої української політичної партії у Харкові під назвою «Українська революційна партія», яка стала основою політичної палітри України.

На початку ХХ ст. вже професійний лікар І. Липа переїхав до Одеси. Він ініціював будівництво лікарні у селі Дальник, яка діє донині. У 1905 р. в Одесі виходить альманах «Багаття», редактором та видавцем якого був І. Липа. Ця збірка започаткувала новий модерністський напрям в українській літературі. Її знали по всій Україні і за кордоном. І. Липа був дійсним членом Наукового товариства

(Чит. стор. 4)

Слово мама. Великеє, Найкраще слово!
Тарас Шевченко

НАШІ СВЯТА

СЛОВО НАЙКРАЩЕ – МАМА...

Українські свята з їхніми звичаями і традиціями – це своєрідні світильники з надійними променями, що вказували і вказують шлях до кращого життя, це своєрідні дзвони, які розбуджували і розбуджують тих, що сплять, скликають до братання і злагоди.

Одним із таких свят є Свято Матері. Свято Української матері відзначається з 1929 року. З ініціативи Союзу українок друга неділя травня оголошена Святом Матері. Цю ідею підтримала «Просвіта», «Рідна школа», «Захоронка», всі українські громадські об'єднання та видавництва, бо розуміли роль жінки-матері в житті суспільства і кожного з нас. Мати – господиня дому, перша вчителька.

Це свято має бути радісним, добрим, сердечним, адже ми вшановуємо кожну Маму за її ласку, любов, недоспані ночі, її тиху, лагідну мову і вдачу, за її науку.

Пам'ятаймо, що найбільш тяжка і пекуча сльоза – материнська, не дай Боже, щоб вона була через нас, бо лише з роками, коли самі стаємо дорослими і батьками, відчуваємо й розуміємо, ким була для нас мати і в якому боргу ми перед нею.

В День Матері діти йшли з букетами до церкви. Це справжнє свято Жінки-Матері, адже Церква вважає травень місяцем Пречистої Діви Марії. Діти й дорослі молилися до Богородиці з проханням дати кращу долю нашому народові.

До образу Матері в різні часи зверталися найкращі уми людства. Пригадаймо думки про матір українського генія Тараса Шевченка: «...бо хто матір забуває, того Бог карає, того люди цураються...» «І нічого кращого не має, як тая мати молодая з дитятком на руках».

ЩИРО ПРО НЕНЬКУ

«Бережи тебе, Матір Божа, в лісі, в полі і на шляху. Хай молитва ця поможе угодину тобі лиху», – так звертаються матері до своїх дітей, оберігаючи, застерігаючи від усього лихого, що може трапитись на їхньому життєвому шляху. Це вона – Матір береже, пестить, ростить своє дитя. Її любов має початок, але не має кінця. Тільки мати нічого не пошкодує для своєї дитини. Вона віддасть заради неї все: і здоров'я, і силу, і навіть життя.

Як добре, що повертаються в Україну її традиції, звичаї, свята і її духовність. Віками гнана з рідного краю культура оживає, ми знову, як колись, можемо відзначати Свято Матері, започатковане у далекому 1910 р. Анною Джарвіс у Фінляндії. Підхоплене хвилями любові й поваги, воно поширилось у Європі й докотилося до України. У Галичині Свято Матері почали відзначачати у 20-их роках XX століття з ініціативи Союзу українок і воно проводилось у другу неділю травня. Дуже полюбилось це свято українцям, бо вони з давніх-давен з великою повагою і шаною ставились до жінки-матері, берегині родинного затишку. Не дарма ж кажуть, що три кути в хаті тримає жінка.

Вшановуючи наших матерів за їхні турботи про виховання дітей, ми тим самим вшановуємо нашу матір-Україну в її боротьбі за державну самостійність, намагання зберегти і примножити українську духовно-культурну спадщину, долучити підростаюче покоління до звичаїв, традицій національної історії.

Наталія СКРИПКА, *просвітянка*

* * *

Є у кожної дитини
Матінка єдина.
Та, що любить нас і дбає,
Розуму навчає.

Воно приходить до нас щороку – веселе, заквітчане і дуже щире Свято Матері. Приходить, коли сонечко своїм промінням тільки-но починає зігрівати змерзлу землю. Все це нагадує, що настав день привітати найдорожчу у світі людину – матусю.

Мама, матуся, ненька... Скільки любові, ніжності, тепла криється в її очах. Вона – вічно в тривогах, в переживаннях за долю своїх дітей. Хто з них виросте?

Але навіть стаючи дорослими їм завжди хочеться відчути ласку материнських рук, теплий, щирий погляд або просто рідну незамінну людину. Тому не забуваймо в цей день привітати своїх матусь, сказати їм добрі слова, зібравши їх у щирий віночок дяки, і не треба соромитися чистих сліз вдячності. Хіба вона цього не заслуговує?

Ольга КОЛОДІЙ, *просвітянка*

* * *

Мама – тільки вона ніколи нічого не пошкодує для своєї дитини, це вона в хвилину небезпеки ніколи не згадає про себе, все віддасть для того, щоб захистити своє дитя, зазнає будь-яких труднощів, щоб жилося йому краще. Віддасть усю мудрість душі, тепло свого серця, своє здоров'я. Материнська любов не знає кордонів страху, сумнівів, розрахунків. Вона очищає нас, зігріває, зупиняє перед безоднею.

Мати тяжко страждає, якщо її дітей спіткало лихо, і розцвітає, коли бачить, що її діти виросли порядними людьми. Мати – захист і притулок для дитини, вона – її опора і совість. Все, все, що є найкращого, – все від неї, від рідної неньки.

Як би ми далеко чи близько не були, ми завжди повинні відчувати серце матері, бачити її очі, які не досипали ночей, руки, які пестили нас у дитинстві, чиї кроки і душа завжди ідуть з нами життям, підтримують нас у годину радості й печалі.

Галина ГРИЦІВ, *просвітянка*

* * *

Весна вступила у свої права,
Вже ніжить сонце луки і діброви,
Це – наче тихі мамині слова
І ніби шепіт маминої мови.

Навчала мати: «Сину, добрим будь.
Не загубись в життєвій круговерті».
Слова ці – мудра і одвічна суть,
Що з часом у душі моїй не стерті.

Навчала мати: «Сину, пам'ятай
Молитву отчу й мову солов'їну.
Якщо потрібно – то й життя віддай
За рідну землю, неньку-Україну».

Одвічні мамині слова святі
В душі, як скарб безцінний, зберігаю,
Підтримали вони мене в житті,
Сьогодні я дітей своїх цьому навчаю.

Іванна ФЕДОРЕНКО, *просвітянка*

* * *

Перше слово на землі, яке ми промовляємо ще в колисці, – Мама. Цей день, коли ми, діти, кажемо вперше: «Мама!», наші матері не забудуть ніколи. Скільки би років не минуло з того часу, вона береже цей спогад у пам'яті свого серця. З кожним днем, поки ми дорослішали, мама нас виховувала, пестила, оточувала турботою і добром, боячись, щоб ми не стали поганими дітьми. Вона не відходила від нашого ліжечка, проводила безсонні ночі, поки ми хворіли.

Ось вона проводжає своїх дітей у школу, в перший клас. Скільки радості на обличчі, скільки гордості за своє дитя ми бачимо в її ласкавих очах. Дитина вчиться, переходить із класу в клас. Як світяться втіхою очі мами, коли її дитя опиняється серед найкращих. Але скільки вона пережила за ці роки, поки поставила нас на ноги. А ми чомусь не завжди вдячні за це мамі.

Ми отримуємо атестат, перший путівник у самостійне життя. Очі мами тепер сумні, але на обличчі усмішка. Мама розуміє, що відпускає свою кровинку, «як корабель, у далеке плавання».

Бувало, ми мало говорили мамі ласкавих слів, не слухали її цінних порад, а потім стикалися з труднощами. Вона ж ніколи не забувала нас, не стирала нас у своїй пам'яті, своєму серці, продовжувала любити й оберігати.

Отже, звертаюсь до всіх молодих людей, які стали на самостійний шлях життя: «Не забувайте свою Маму, бережіть її, любіть, адже вона у вас одна на все життя, говоріть їй ласкаві слова, робіть це частіше, ви зробите її щасливішою».

Тетяна РЕБРИК, *просвітянка*

* * *

Про матір сказано безліч теплих і лагідних слів. Про неї складають пісні композитори, її зображають на картинах художники. Мадонна з немовлям, Пречиста Діва Марія з Ісусиком на руках – «нічого кращого немає, як тая мати молодая з своїм дитяточком малим», – писав Кобзар.

Важко бути жінкою, а вдвічі важче бути матір'ю. Нелегка доля спіткала Шевченкову матір, Матір Божу і багатьох українських жінок. Але це не завадило їм прославитись у віках, подарувати людству воістину величних Синів і Доньок. Бо основне призначення жінки – народити дитину, облаштувати затишок. Бо саме вона з колискової пісні навчає своїх дітей любити рідний край, свою Батьківщину, жити по совісті й з вірою в серці, вона є берегинею роду і стоїть на сторожі щастя своїх дітей.

Тим, чиї матері уже пішли з життя, хочеться нагадати, що мати житиме доти, доки про неї пам'ятатимуть. Вона дивитиметься на вас із картин, фотографій та ікон; торкатиметься до вас вишиванками та рушниками; сивою ластівкою та голубкою літатиме біля вашого дому; проростатиме гладіолусами, жоржинами та чорнобривцями на вашому життєвому шляху; приходитиме до вас у снах, коли вам буде важко, і в піснях, коли вам буде весело...

Тим, чиї матері поряд, хочеться нагадати, що ніщо у цьому світі не вічне. Треба використовувати кожну можливість, щоб хоч якось віддячити матері за ті недоспані ночі, тривоги, які вона пережила разом з нами. Слід заглянути в материнські очі й задуматись, чому вони сумні.

Іванна ДРОБКО, *просвітянка*

ПОЕТИЧНИМ РЯДКОМ...

Я –Жінка,
Я – Мати!
Запалена Богом
Одвічна свіча.
Я – все-таки сильна,
Я – щось-таки значу,
Я – світ цей дивую
Красивим дитям.

Ганна ЧУБАЧ

* * *

А діти – світами, а діти –
у веснах та в зимах
Приїдуть і скажуть:
«Нам двері, матусю, втворіть».
І доти всі діти живуть
по світах молодими,
Допоки чекають,
допоки живі матері.

Степан ПУШИК

* * *

Знов листа мені прислала мати,
Невеличкий лист – на кілька слів.
Пише рідна, що навколо хати
Наш садок вишневий забілів...
Лиш мати – вміє жити,
Аби світитися, немов зоря.

Василь СТУС

* * *

Ночами сняться зорі голубі
І мати на причілку біля хати...
За все, що маю, дякую тобі, –
За все, що маю і буду мати.

Микола ЛУКІВ

* * *

Перше, з чого починається пізнання світу дитиною, – це ласкава материнська усмішка, тиха колискова пісня, добрі очі, лагідні обійми.

Василь СУХОМЛИНСЬКИЙ

* * *

Як воно живуть мої сини?
Напиши ж хоч слово, сину мій,
Хоч півслова матері своїй.

Григорій ТЮТЮННИК

* * *

Знову снились мати,
Мов голубка сива, –
Сіли коло хати:
Виглядають сина.

Петро СИНГАЇВСЬКИЙ

* * *

Посіяла людям літа свої,
літечка – житом,
Прибрала планету,
послала стежкам споришу,
Навчила дітей, як на світі
по совісті жити.
Зітхнула полегко – і тихо пішла
за межу.
Вона усміхнулась,
красива і сива, як доля.
Махнула рукою –
злетіли увись рушники.
«Лишайтесь щасливі», –
і стала замисленим полем
На цілу планету,
на всі покоління й віки...

Борис ОЛІЙНИК

* * *

Пахнуть матусині руки землею,
Росами чистими, світлим дощем,
Пахнуть п'янким ароматом лілеї,
Вітром грайливим
і сонячним днем.

Галина ПАЗУХАНИЧ, *вчителька*

* * *

За нами, сестри, темінь ночі,
А перед нами – світло дня!
Не тремтять серця жіночі.
Міцні, як з'єднана рідня.

Уляна КРАВЧЕНКО

* * *

Той – мамі, а той – дружині
Той – сестрам, а той – братам,
А я напишу – Україні!
Сонцю її і степам.

Олесь ГОНЧАР

* * *

О Мати Божа, райський цвіте,
Тебе благають українські діти:
Не дай в неволі нам пропадати,
Вкраїну нашу верни нам, Мати!

Марійка ПІДГІРЯНКА

* * *

Маріє, Мати Бога Слова,
Трояндо запашна!
Дай, щоб над нами стала знову
Нова весна.

Роман КУПЧИНСЬКИЙ

Матеріал підготували
Наталія СИНИЦЯ
і Богдан СУШЕВСЬКИЙ

ЗОНА ТРИВОГИ

ВІЙНА ЦИВІЛІЗАЦІЙ

ПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ МОВНОЇ ПРОБЛЕМИ НА ДУЗІ «МОСКВА–КИЇВ–ТЕЛЬ-АВІВ»

(Продовження. Поч. у № 1–17)

Якщо світова наука і її термінологія створені в Росії, тоді Ейнштейн, Бор, Коші, Піфагор, Фарадей, Тесла, Сікорський, Патон, Ріман і Фрідман – члени інтелектуальної фракції партії більшовиків-ленінців при німецькій імператриці Росії – при Катерині-два!

Стверджую, що більше 95 відсотків науково-технічної і економічної термінології – не російського походження. То чому б нам її не брати з першоджерел виникнення, а треба брати саме в Росії? Тому що кирилицею пишеться, чи тому що кілька літер у нашому алфавіті не співпадають з російськими?

Далі, стосовно того, що **ХАХЛИ – тупі.**

Не сперечаюсь: Хахли – тупі. Правда, ми, українці, хахлами називаємо тих людців українського походження, котрі не знають і не бажають знати української мови, або знають, але не бажають послуговуватися нею, бодай на теренах України. Хахлами ми називаєм етнічних українців, що є лизоблюдами, угодовцями і носіями антиукраїнської політики Росії.

Не лише не сперечаюсь, а навіть більше – підтримую: Хахли – тупі. Але не українці.

Але я не здатний дати пояснення, чому українські діти швидко опановують чужинські мови, а російські – не здатні? Чому 95 відсотків населення України (від малих до стариків) володіють російською мовою, але лише 44 відсотки росіян володіють українською. І найцікавіше, що ті, хто володіє лише російською, називають тупими українців, які поголовно володіють мінімум двома мовами – українською і російською. Значна частина українців володіє хоча б однією європейською мовою, а дуже багато людей в Західній Україні володіють двома-трьома європейськими мовами. Але для одномовних росіян вони – тупі. Парадокс!

От поясніть, чому так влаштовані мізки росіян, чи в самій розмові якийсь ступор, бо той, хто вивчає в дитинстві першою мову російську, вже не здатний опанувати укрмову? Підтверджень багато. Наприклад, попросіть русака, щоб сказав «ПАЛЯНИЦЯ». В 100 відсотках випадків відповість – «ПОЛЯНІЦА». Українець з першого разу вимовить будь-яке російське слово.

Запитання: де ступор у росіян – «в їхніх мізках, чи в філософії (коді) їхнього «языка»?

Не опанувати і не послуговуватися українською мовою може або лінивий, або тупий, або ж відвертий антиукраїнець. Четвертої причини немає. Якщо хтось назве – я буду дуже вдячний. Але жодна з наведених мною причин не може характеризувати людину позитивно. Я раніше думав, що незнання української мови характеризує позицію росіян щодо України. Але, часто перебуваючи за кордоном разом з росіянами з Росії, я переконався що майже ніхто з них не володіє іноземними мовами, і мені доводилося йти їм на допомогу. Набір їхніх фраз був вбивчо однотипний. «Ей, камрад, подай вон то...», «А пусть учат русский», «Не знаєш русского – в следующий раз приеду на танке – узнаеш».

І я тепер починаю схилятися до думки, що, можливо, в російській мові закладений якийсь код, що не дає їм опанувати інші мови.

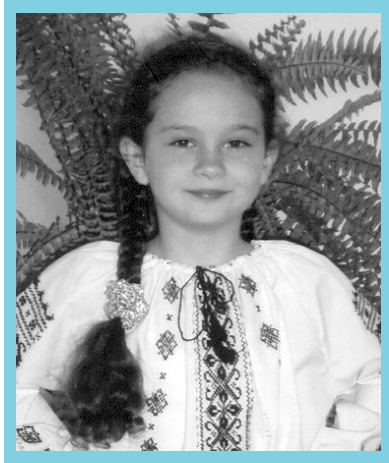
Але матірну мову – засвоїли досконало.

Приклад: Єгипет, Туреччина, де росіяни з Росії від малого до великого на морі й пляжі з ранку до вечора п'ють по-чорному і голосно розмовляють матом. І це ні для кого в світі не є секретом. Тому європейці все частіше не бажають відпочивати в готелях, де «відпочивають» туристи з Росії. Але одного разу мені довелося спостерігати жахливу картину: сім'я з Росії, в складі трьох поколінь – бабусь, дітей і малолітніх онуків, дуже голосно і дуже тривало «матюкались». Вирішив подивитися, що ж сталося? Можливо, потрібна якась допомога? Нічого незвичного, просто вся сім'я п'янствує (окрім онуків) і голосно спілкується матом, в т. ч. і онуки з бабцею і татом. Це мене приголомшило. Якби був якийсь конфлікт, то зрозуміло, що не всі люди в сварці добирають слова, але щоб так просто і мирно пити і всім разом галасувати матом? Заради справедливості слід сказати, що **українські росіяни – набагато культурніші,** і таких казусів за ними я не спостерігав. Росіяни з України, які володіють іноземними мовами зустрічаються набагато частіше, ніж росіяни з Росії. Теж феномен, що потребує дослідження.

Володимир ПИЛИПЧУК,
народний депутат України
1-го та 2-го скликань

(Далі буде)

ПРОБА ПЕРА

КРАПЛИНКА

Надійшла хмаринка
І закрила сонце.
Капнула краплинка
На моє віконце.

Наберу в долоні
Краплиночки дощику
І поллю троянду
В глиняному горщику.

Потекла краплинка
По моїй щоці –
Натекло озерце
У моїй руці.

НАРОДЖУЄТЬСЯ ДЕНЬ

Народжується день,
Наповнюється змістом
Від щебету птахів –
Прокинулося місто.

Народжується день,
Наповнюється словом,
І нас здивує він –
Прекрасним, загадковим.

Народжується день,
Наповнюється звуком,
І дятел будить ліс
Своїм ранковим стуком.

Народжується день,
Наповнюється світлом,
Йому всміхнулось сонце –
Тому і день привітний.

ВЕЧІР

Сонце втомлене сідає,
Вітерець відпочиває,
День скінчився, все стихає,
Землю тиша огортає.

Соловейка гарний спів,
Ніби тиха колискова,
Засинають діти всі –
Під його співучу мову!

ДЛЯ МАМИ

Дорогенькій матусі,
Рідненькій матусі –
Подарую квіти
Й ніжно усміхнуся.

Я за тебе Богу,
Щиро помолюся.
Ти для мене – рідна,
Найкраща матуся!

Побажаю щастя
Ніжними словами.
Пригорнуся міцно
До своєї мами.

Наталя Нечитайло народилася 2001 року в Івано-Франківську. Вчиться у 4-Б класі школи № 15, відвідує уроки гри на фортепіано у дитячій музичній школі № 1 і співає в церковному хорі «Божі ангелята» церкви Христа Царя. Комп'ютерно оформляє власний журнал «Стежинками творчості», у якому друкує свої твори і пише вірші.

Друкуємо поетичні спроби дівчинки.

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ ТА ДІАСПОРИ

Презентація монографії «Мистецтво України та діаспори: деревorізьба сакральна й ужиткова» та інших наукових праць з мистецтвознавства і художньої педагогіки заслуженого діяча мистецтв України Б. Тимківа відбулася в Національному заповіднику «Давній Галич».

Відкриваючи дійство, генеральний директор заповідника, голова РО «Просвіти» Олександр Береговський наголосив на тому, що творчий доробок Б. Тимківа можна порівняти з іконостасом, а презентовану книгу – з найцінішим образом у ньому. Автора видання позиціонували як одного зі славних уродженців Галицького району, засновника Галицької школи мистецтв, члена вченої ради заповідника.

Автор презентованої монографії розповів про підготовку видання. Сама праця зайняла в нього п'ять років і завершилася друком 310-сторінкового видання, яке вміщує 600 ілюстрацій з різних реґіонів та часових періодів. Проведена велика ознайомча робота з експонатами багатьох музеїв, храмів, приватних колекцій, використана фондова база Національного заповідника «Давній Галич». Професор Б. Тимків охарактеризував кожен розділ презентованого видання. Розділи описують історію дереворізьби від часів Київської Русі до сучасності, подають специфіку різних етнографічних реґіонів України, розповідають про меблярство, іконостасну різьбу, виготовлення предметів літургійного та обрядового характеру. Книга знайомить читача з творчою діяльністю багатьох українських митців, які творили в діаспорі. Це – С. Гординський, М. Черешньовський, О. Архипенко, М. Бринський та інші.

Вітали Б. Тимківа представники влади й колеґи по цеху, зокрема, творець іконостасів Володимир Сірко, краєзнавець і викладач Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника Ігор Коваль та інші.

Зустрічі в Галичі передувала презентація видання в Івано-Франківському художньому музеї. Репрезентанта вітали владики УГКЦ Володимир Війтишин і Микола Сімкайло, протоієрей УАПЦ Владислав.

Н. К.

ВИСТАВКИ

З ГЛИБИН ДАВНЬОГО ОКЕАНУ

У виставковій залі Національного заповідника «Давній Галич» (м. Галич, вул. Святого Миколая, 12) відкрилася виставка палеонтологічної збірки Віктора Матури. В експозиції представлені предмети, зібрані аматором-дослідником упродовж останнього року на теренах Галицького (м. Галич, м. Бурштин, с. Блюдники) й Тисменицького районів (с. Козино). Загалом це близько 300 експонатів, основне датування яких віднесене до крейдяного періоду історії. Виставка особливо цікава для учнівської та студентської молоді, яка на прикладі предметів збірки зможе ознайомитися з доісторичним періодом нашого краю – щоб кожен міг побачити «…те, що було колись на дні моря…».

Серед предметів колекції особливо цікавими є аманіти, корали, черепашки, молюски та багато іншого. В процесі колекціонування пан Віктор спілкується з дослідниками палеонтології в Дніпропетровську, Тернополі, АР Крим, Німеччині. Дослідник самостійно упорядковує збірку, виготовляє до неї підписи й підставки. У вільний від роботи час він мандрує долинами річок Дністер та Лімниця, шукаючи нові експонати для своєї збірки. А розповідати про свої пошуки пан Віктор може довго, описуючи предмети колекції і прив'язуючи їх до давнього минулого, коли на наших теренах був давній океан Тетіс. На думку колекціонера, завдяки палеонтології він здобув три речі: друзів у різних реґіонах нашої та інших держав; здоров'я – оскільки багато подорожує; знання про минуле нашого краю.

В захопленні Віктора палеонтологією методичну допомогу надали викладачі кафедри геології ІФНТУНГ, кандидати геолого-мінералогічних наук Галина Жученко та Лев Мончак, працівники музеїв.

А. Ч.

ВАРТО ЗНАТИ

ЛІКУЮТЬ ДЕРЕВА

Людина – часточка природи, а до так званих братів менших належать не лише улюбленці, домашні тварини, а й дерева. З прадавніх часів мудреці вивчали природу дерев і були певні, що між ними й людиною існує безпосередній зв'язок, обожнювали їх (адже крона пов'язана з сонцем, а корені – глибоко в землі, тому дерево багато знає і може).

Тож у день народження саджали дерево для немовляти, яке, вважалося, пов'язане з ним однією долею, і воно мало б бути опікуном людини й передавати їй у потрібний час сили. А друїди, жерці стародавніх кельтів, мали цілу науку зцілення людини з допомогою дерев, вони пов'язували певні породи дерев і людину з огляду на день її народження.

Та й інші народи відчували могутню оздоровчу силу дерев і користалися нею. Приміром, у слов'ян поранених воїнів підносили до дуба, а жінки просили допомоги бути щасливою у липи.

Сучасні вчені не заперечують знань, набутих нашими предками, вони виявили біоенерґетичні властивості дерев, які допомагають людині справлятися з душевними чи фізичними недугами.

ЯК ЛІКУВАТИСЯ БІЛЯ ДЕРЕВА

Існує два типи дерев. Перші поновлюють нестачу сил, додають бадьорості, витривалості, зміцнюють імунітет, допомагають перебороти різні недуги. Дерева другого типу забирають зайву енерґію людини, тобто допомагають позбутися неґативних думок, почуттів, стресів. Вони помічні в разі різних запалень і болю голови.

Спочатку потрібно вибрати дерево – гіллясте, могутнє, густо вкрите листям (це свідчитиме, що воно володіє великою силою, і що росте в чистій, не геопатогенній зоні). Бажано, щоб воно стояло окремо від інших дерев, тоді матиме найпотужнішу лікувальну енерґетику. Насамперед, дерево має подобатися вам. Далі слід попросити благословення у Бога: прочитати «Отче наш» і проказати слова: «Господи, благослови на лікування». Тоді слід повільно наближатися до дерева, а, ставши під ним, уявити рух соків від кореня по стовбуру і листю, а згодом – як життєва енерґія Всесвіту спускається вниз по листках і стовбуру. Тоді стати обличчям на Схід і притулитися до дерева таким чином: праву руку покласти на сонячне сплетення, ліву тильним боком на поперек, а долонею до дерева. Хвильку розслабитися, ні про що не думати, а тоді подумки попросити дерево очистити чи зцілити і, ніби злившись із деревом, відчувати колообіг енерґії між небом і землею, всотувати в себе цю енерґію. Так промивається забруднена енерґетика тіла. Перебувати під деревом слід від 5 до 45 хв.

Коли тіло набереться потрібної життєвої енерґії, підкаже самопочуття. Наприкінці сеансу треба обов'язково погладити дерево й подякувати за допомогу.

Якщо підходити до дерева, щоб очиститися від неґативу, треба, ставши під його кроною, так само відчути рух життєвої енерґії, що відбувається в дереві знизу догори і згори донизу, тоді, наблизившись на відстань 2–3 см від дерева, опустити руки вздовж його стовбура, під'єднатися до потоку енерґії і почати подумки викидати неґативну енерґію. Це може тривати 5–15 хвилин. Викидати енерґію потрібно обережно, з огляду на самопочуття, бо різкий викид неґативу може спричинити навіть втрату свідомості. Якщо відчувається головокружіння, процедуру потрібно припинити, а після правильного спілкування з деревом голова має посвітлішати. Цьому дереву теж слід подякувати.

Про дерева, які заряджають енерґією і забирають неґативну, читайте у наступному числі «Галицької Просвіти».

За виданням «Заповіт батьків»

(Закінчення буде)

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ…

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

травень

(Закінчення. Поч. у № 17)

17 ТРАВНЯ

115 років від дня народження **Дмитра Паліїва** (1896–1944), видатного політичного і військового діяча, журналіста, одного з організаторів Дивізії «Галичина», уродженця с. Перевозець Калуського району.

18 ТРАВНЯ

Міжнародний день музеїв.

25 років з часу відкриття літературного музею Прикарпаття в Івано-Франківську.

19 ТРАВНЯ

85 років від дня народження **Івана Жибака,** редактора газети «Українське слово», офіційного органу Українського культурного товариства «Просвіта» в Арґентині, уродженця с. Струпків Коломийського району.

20 ТРАВНЯ

50 років з часу встановлення Республіканської премії ім. Т. Г. Шевченка (нині – Національна премія України імені Тараса Шевченка).

55 років від дня народження **Емілії Бучинської-Варенні,** живописця, члена Національної спілки художників України, уродженки м. Косів.

21 ТРАВНЯ

День науки.

80 років від дня народження **Любові Кіліченко** (1931–1994), літературознавця, викладача, завідувача кафедри української літератури Івано-Франківського педагогічного інституту ім. В. Стефаника (нині – Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника).

22 ТРАВНЯ

День Героїв.

90 років від дня народження **Мирослава Гладишевського,** ветеринарного лікаря, громадсько-просвітнього діяча, члена НТШ, уродженця с. Ляцьке-Шляхецьке (тепер – с. Липівка Тисменицького району).

23 ТРАВНЯ

50 років від дня народження **Євгена Барана,** літературознавця, кандидата філологічних наук, члена Національної спілки письменників України, викладача Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, голови обласної організації НСПУ, автора низки літературно-критичних есеїв про сучасний літературний процес в Україні.

24 ТРАВНЯ

День слов'янської писемності і культури.

120 років від дня народження **Миколи Бенцаля** (1891–1938), українського режисера й актора, який похований у Коломиї.

60 років від дня народження **Миколи Солдата,** педагога, громадсько-просвітнього діяча Калущини, члена «Просвіти» з 1989 р., уродженця с. Голинь Калуського району.

28 ТРАВНЯ

День працівників видавництв, поліграфії і книгорозповсюдження.

29 ТРАВНЯ

175 років від дня народження **Костя Горбаля** (1836–1903), українського поета і журналіста, уродженця м. Тисмениця.

115 років від дня народження **Наталії Семанюк** (1896–1974), української громадсько-культурної діячки, дружини Марка Черемшини, організатора й першого директора Снятинського літературно-меморіального музею письменника, авторки «Спогадів про Марка Черемшину» (1958), книги «Співець Гуцульщини» (1974), путівників «Музей Марка Черемшини у Снятині» (1958, 1966, 1974).

31 ТРАВНЯ

Всесвітній день боротьби з тютюнопалінням.

115 років від дня народження **Івана Подюка** (1896–1979), українського медика (лікував В. Стефаника), січового стрільця, четаря УГА, письменника в галузі мемуарної літератури, уродженця с. Кобаки Косівського району.

80 років від дня народження **Гафії Кучірко,** голови осередку «Просвіти» у с. Тишківці Городенківського району, організатора сільського музею, хору, драмгуртка. Нагороджена медаллю «Будівничий України» (2005).

Підготував Петро АРСЕНИЧ

АГІЙ

А ХОЛУЯМ ДАВАЙ МОСКОВСЬКЕ

(Закінчення. Поч. на стор. 2)

імені Т. Шевченка у Львові, тісно співпрацював з його виданнями і цим долучився до розбудови соборної України. У 1905 р. І. Липа був одним із засновників українського товариства «Просвіта» в Одесі – першого в Україні, окупованій Російською імперією. Він брав активну участь в українських організаціях Одеси: «Українського клубу» (1910–1913) та «Української хати» (1912–1917). Ці організації об'єднували не лише українців і пропаґували ідеї міжнаціональної злагоди та демократії. У 1917 р. І. Липу обрали комісаром Михайлівського району Одеси, у квітні 1918 р. – комісаром Одеси від Центральної Ради. Наприкінці 1918 р. І. Липа був призначений міністром культів та віросповідань до нового уряду Директорії УНР, у 1920 р. – міністром охорони здоров'я УНР. Навіть у роки революції він не припиняв лікарської практики.

Юрій Липа здобув середню освіту в гімназії № 4, що по вул. Пушкінській, вищу юридичну – у Новоросійському університеті. У 17 років Юрій вступив до лав створеної полковником Іваном Луценком та підполковником Всеволодом Змієнком Гайдамацької дивізії, брав участь у бойових діях на вулицях Одеси, захищаючи місто від наступу більшовиків, організовував першу студентську сотню, яка активно допомагала військам Директорії. Перші історичні, політичні, публіцистичні та літературні праці Ю. Липи опубліковані під час його перебування в Одесі, зокрема, у місцевій пресі. У 1920–1940 рр. Ю. Липа жив поза межами Одеси, але підтримував зв'язки з містом, пропаґував ідею важливості Одеси та Причорноморської України для всього світу. У своїх численних наукових політологічних працях та поезіях Ю. Липа обґрунтовував право України на свою державність, створив концепцію внутрішньої і зовнішньої політики України в європейському геополітичному просторі.

Таким чином, ми наполягаємо на належному вшануванні постатей Івана та Юрія Липи, які були тісно пов'язані з Одесою, її українським культурно-освітнім життям; були культурно-освітніми, громадськими й державними діячами України. Маємо вшановувати І. Липу як лікаря, що рятував життя багатьом одеситам і жителям сучасної Одещини.

Автори закликають усіх освічених, толерантних, культурних одеситів долучитися до історико-меморіального руху, спрямованого на відродження забутих сторінок історії українців Одеси та Одещини, увиразнення місць пам'яті українських діячів, подій.

«Українці Одеси не можуть бути задоволеними сучасним станом пошанування українських постатей і подій в історії міста. На будинках, де працювали чи жили українські діячі, відбувалися важливі для українського державотворення та культури події, мають бути встановлені меморіальні дошки. Іменами видатних українських діячів Одеси мають бути названі вулиці та об'єкти (навчальні та культурні заклади), встановлені пам'ятники у центральних районах міста, зокрема, на честь Івана та Юрія Липи. **До того часу наявна назва вулиці І. та Ю. Липи, як і жоден інший український топонім, пам'ятник, меморіальна дошка в Одесі, не має бути скасована!»,** вимагає інтеліґенція Одеси.

Н. К.